

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 24. 3. 2019

Število objav: 8

Internet: 8

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 0

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 1

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 8

Internet	Naslov	Kostak bo predvidoma jeseni nadaljeval gradnjo stanovanj na območju Zelene jame v Ljubljani		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 4	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...urbanističnega natečaja Partnerstvo Šmartinska, predvideva gradnjo številnih poslovnih in stanovanjskih objektov z vmesnimi zelenimi površinami. Velike težave gradbeništva v času krize so večino projektov ustavile in šele zdaj se ti spet počasi zaganjajo. Velike načrte ob Šmartinski cesti ima tako npr. že vrsto let tudi...			

Internet	Naslov	Žiga Turk: Za drugo mesto ni nagrad		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 253.706, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 13	Avtor	Meta Roglič, Milharčič Ervin Hladnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...srečajo. ŽIGA TURK Ervin Hladnik Milharčič, Meta Roglič 23. marec 2019 23. marec 2019 6:30 Presenetljivo potezo je naredil profesor na Fakulteti za gradbeništvo dr. Žiga Turk, ki je bil med leti 2011 in 2013 minister za znanost in šolstvo v vladi premierja Janeza Janše. Kazalo je, da se je po tej epizodi umaknil...			

Internet	Naslov	Kamnolomi: Ne krivijo se več hrbti, ne pokajo hrbtenice		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 253.706, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 17	Avtor	Domen Caharijas		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	... Verd je tisti kamnolom, ki ga vidite z avtoceste, ko se po koncu tedna na morju po polžje približujete Ljubljani. Rana v hribu, iz katere se napaja gradbeništvo . Kamnolom Verd pridobiva kamen na 30 hektarjih površine, a je po besedah Matjaž Kompreja, direktorja tega kamnoloma, že na mejah pridobitnega območja,...			

Internet	Naslov	Nataša Muševič: Ko bo od izumov živelo tudi lokalno okolje		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Govori.se; 169.898, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 21	Avtor	Smilja Štravs		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...spadam med tiste, ki se želijo nenehno učiti, vse me zanima. Matematika je osnova naše civilizacije, prisotna je v umetnosti, v glasbi, v biologiji, v gradbeništvu , strojništvu, lingvistiki... Matematični vzorci so preprosto prisotni povsod. Sama imam srečo, ker z matematiko nimam težav. Kako se povezuje biologija...			

Internet	Naslov	Podjetja, tu lahko trenutno dobite ugodna posojila, garancije in subvencije obrestnih mer		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Finance.si; 147.703, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 27	Avtor	Anja Zaletel		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dodelitev posojil s subvencionirano obrestno mero za pospešitev razvoja malega gospodarstva in kmetijstva. Podjetja lahko posojila porabijo za nakup, graditev , prenovo ali adaptacijo prostorov, nakup opreme ter razširitev in posodobitev obstoječih proizvodnih in storitvenih zmogljivosti. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2231088....			

Internet	Naslov	Izobrazba za opravljanje dejavnosti		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Data.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 29	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dejavnosti je potrebno tudi izpolniti določene zakonske pogoje in predpise ali imeti primerno strokovno izobrazbo. V ta sklop spadajo dejavnosti kot so gradbeništvo , proizvodnja v manjših količinah, kozmetični, frizerski, pedikerski, masažni salon in podobno. V kolikor podjetnik med svoje izbrane dejavnosti uvrsti...			

Internet	Naslov	Interesni tipi osebnosti in izbira poklicne kariere		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Student.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 33	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...znanstvenih zmožnosti. Cenite politične in ekonomske dosežke. Najbolj se boste našli v poklicih: borzni posrednik, častnik, direktor, dispečer, inženir gradbeništva , komercialist, nabavni referent, napovedovalec, novinar, menedžer, odvetnik, organizator, prevajalec, ravnatelj, skupinovodja, trgovski potnik, turistični...			

Internet	Naslov	Kaj prinaša novi gradbeni zakon?		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Rsg.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 23. 3. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Prvega junija lansko leto se je začel uporabljati nov gradbeni zakon , ki je nadomestil prejšnji Zakon o graditvi objektov in na področju gradenj prinesel številne novosti in poenostavitve postopkov. Zakon med drugim prinaša novosti glede pridobivanja...			

Kostak bo predvidoma jeseni nadaljeval gradnjo stanovanj na območju Zelene jame v Ljubljani

Krška komunalno-gradbena skupina Kostak bo predvidoma jeseni nadaljevala z gradnjo stanovanjske soseske na območju Zelene jame v Ljubljani, kjer je leta 2017 skupaj z Gorenjsko gradbeno družbo dokončala nasledni projekt propadlega velikana **SCT** in v soseski, poimenovani Zelene Jarše, zgradila 113 stanovanj. Skupaj jih Kostak na območju načrtuje 340.

Z družbo Imobilia je Kostak po dokončanju soseske Zelene Jarše - skupna vrednost projekta, v okviru katerega so poleg stanovanj med drugim zgradili tudi podzemno garažo za 200 vozil, je dosegla 17 milijonov evrov - na območju med Šmartinsko cesto, Rožičevo ulico in sosednjo stanovanjsko sosesko Atrium kupil približno 1,2 hektarja nepozidanih zemljišč, kjer je v delu danes divje parkirišče.

Na tej lokaciji naj bi v več fazah skupaj zgradili 340 stanovanj. Kot je za **STA** povedal predsednik Kostakove uprave Miljenko Muha, načrtujejo v prvi fazi 120 novih stanovanj, predvidevajo pa, da bodo z gradnjo začeli letos jeseni.

Kot je napovedal Muha, bo cena stanovanj minimalno odstopala od že zgrajenih in prodanih stanovanj v soseski Zelene Jarše. Lani spomladi je medtem Muha na novinarski konferenci o gradbenih aktivnostih družbe v zadnjih letih ocenil, da bo projekt skupno vreden od 50 do 60 milijonov evrov.

Na vprašanje, ali Kostak v prestolnici morda pogleduje še po kakšnih lokacijah za stanovanjske projekte, je Muha za **STA** povedal, da si ves čas prizadevajo iskati nove in zanimive lokacije, kjer je odnos med vrednostjo zemljišča in končno vrednostjo projekta zanje sprejemljiv. Je pa Kostak kot izvajalec te dni začel dela za dokončanje stanovanjsko-poslovnega objekta na Dalmatinovi ulici v Ljubljani, sprva poimenovanega Dalmatinka, kjer je investitor družba Domus Aurea - Zlata hiša v lasti poslovneža in prvega moža nogometnega kluba Olimpija Ljubljana Milana Mandariča.

Nedaleč stran od načrtovanih Kostakovih stanovanj v Zelene jami pa je na območju med Pokopališko, Šmartinsko in Flajšmanovo ulico pred nekaj tedni litijska družba Trgograd začela graditi stanovanjsko-poslovno sosesko Šmartinka. V njej bo po poročanju časnika Dnevnik 123 stanovanj, 3400 kvadratnih metrov poslovnih površin in tri podzemne etaže, namenjene parkiranju.

V Trgogradu so za Dnevnik nedavno napovedali, da bo gradnja trajala 22 mesecev, prvi kupci pa naj bi se v nova stanovanja vselili decembra prihodnje leto. Kakšne bodo cene stanovanj, v družbi niso razkrili, po javno dostopnih podatkih pa so za zemljišče in veljavno gradbeno dovoljenje odšteli 4,6 milijona evrov.

Na vertikali ob Šmartinski cesti od tovarne Kolinska do območja **BTC** sicer prostorski načrt, nastal na podlagi velikega urbanističnega natečaja Partnerstvo Šmartinska, predvideva gradnjo številnih poslovnih in stanovanjskih objektov z vmesnimi zelenimi površinami. Velike težave **gradbeništva** v času krize so večino projektov ustavile in šele zdaj se ti spet počasi zaganjajo.

Velike načrte ob Šmartinski cesti ima tako npr. že vrsto let tudi poslovnež Igor Lah oz. njegova nepremičninska družba Ceeref. Lah je leta 2017 na konferenci o investicijskih priložnostih v Sloveniji po pisanju Financ predstavil 150 milijonov evrov vreden projekt Šmartinska, kjer je v trikotniku med Šmartinsko cesto, območje tovarne Kolinska in Kavčičevo ulico lastnik okoli 38.000 kvadratnih metrov zemljišč, na katerih bi lahko zraslo okoli 145.000 kvadratnih metrov poslovno-stanovanjskih in parkirnih površin.

Lah predvideva gradnjo stanovanj, manjšega hotela, bolnišnice z medicinskim centrom in oskrbovanih stanovanj. V sredini kompleksa bi bil zeleni park, pod delom parka pa podzemne garaže. Kako daleč je s temi velikopoteznimi načrti, za zdaj ni znano. Trenutno so sicer na območju stare in neugledne hale, v katerih imajo skladišča ali delavnice razna manjša podjetja.

Žiga Turk: Za drugo mesto ni nagrad

 [dnevnik.si/1042879958/slovenija/ziga-turk-za-drugo-mesto-ni-nagrad](https://www.dnevnik.si/1042879958/slovenija/ziga-turk-za-drugo-mesto-ni-nagrad)

(Foto: Bojan Velikonja)

Presenetljivo potezo je naredil profesor na Fakulteti za **gradbeništvo** dr. Žiga Turk, ki je bil med leti 2011 in 2013 minister za znanost in šolstvo v vladi premierja Janeza Janše. Kazalo je, da se je po tej epizodi umaknil iz politike v znanost in ostal politično angažiran samo še na Twitterju. Vendar se je s člansko izkaznico SDS pojavil na osmem mestu liste Nove Slovenije kot neodvisen kandidat za poslanca na evropskih volitvah. Paradoksi mu sicer niso tuji. Kot tviteraš, ki se giblje v agresivnem verbalnem okolju, je sodeloval v delovni skupini Evropske unije, ki se je ukvarjala s sovražnim govorom. Kariero vplivnega konservativnega intelektualca pa je začel na Radiu Študent.

Premier Marjan Šarec je odklonil povabilo, da govori v evropskem parlamentu. Ali gesta kaže na odnos, ki ga ima Slovenija do te institucije?

Ne zdi se mi nujno, da bi moral znati premier v tednu ali dveh napisati govor za evropski parlament. Problem je v tem, da Slovenija nima vzpostavljenega aparata, ki bi o tem razmišljal in bi mu znal napisati nekaj smiselnega, kar bi bilo v interesu države. To bi Slovenijo pozicioniralo v evropskem prostoru. Strateški neodnos Slovenije do Evrope se vleče že dolgo časa in ni naključen. Bil sem generalni sekretar Gonzalesove skupine za prihodnost Evropske

unije, za kar sem Janezu Janši, ki je to funkcijo Sloveniji izposloval, še vedno hvaležen. Takrat nikogar iz levega političnega pola – razen enkrat predsednika republike Danila Türka – ni zanimala. Podobno je bilo, ko sem bil še v nekaj visokih skupinah, ki jih je na področju znanosti, informacijske tehnologije in v povezavi z lažnimi novicami oblikovala evropska komisija.

Ampak na kaj to kaže?

Da optimizem ob včlanjevanju v Evropsko unijo, spodbujen z mislijo, da jo bomo sooblikovali, v zadnjih desetih letih nima več podlage.

O Evropski uniji običajno govorimo v povezavi s tem, kaj smo od nje dobili. Kandidirate za evropskega poslanca. Kaj pa je vaše darilo Evropi? Kako nameravate vi oblikovati slovenski prispevek k razvoju evropske ideje?

Moja glavna motivacija ni narediti boljšo Evropo, ampak narediti Slovenijo bolj evropsko. Položaj evropskega poslanca človeku daje vidnost, varnost in avtonomijo, da lahko kaj pove tudi o zadevah v Sloveniji. Glede Unije: gibal sem se v evropskih institucijah, sodeloval v mnogih razpravah in imam neke poglede na to, v katero smer bi morala iti Evropa. Temeljna napaka razumevanja Evrope je, da je to projekt, ki da ga je treba kar naprej dograjevati. Za vse, kar ne deluje, se najde izgovor, da je to projekt, ki še ni dokončan. Reševanje konkretnih problemov v gospodarstvu in problemov obmejnih držav z migranti ali terorizmom se zdi manj pomembno in vredno kot slediti višjemu cilju – dograjevati Evropo v vedno tesnejšo Unijo. Mislim, da je treba delati, izvajati stvari, ne pa iskati izgovorov za to, da zadeva ni dograjena. Ni treba razmišljati o tem, kaj bi bilo fino imeti, pa tega v tem trenutku nimamo, ampak je treba uporabljati institucije in zakonodajo, ki jo imamo.

Veliko se pogovarjam z nekdanjimi kolegi iz evropskega sveta. Prepričani so, da institucionalni zgradbi Evropske unije nič bistvenega ne manjka. Lizbonska pogodba ima skoraj isto vsebina kot dokument, ki smo mu prej rekli evropska ustava. Je dovolj fleksibilna, da je mogoče marsikaj narediti. Manjka pa politična volja, ki je ne moreš nadomestiti s formalnopravnimi popravki v pogodbah.

Katerim politikam bi kot evropski poslanec dali prednost?

Na prvem mestu je varnost. Razmišljam podobno kot Emmanuel Macron: če ti neko okolje ne nudi varnosti, se z njim zelo težko identificiraš. Če želimo vzpostavljati solidarnostne mehanizme, je bistvena pripadnost. Solidarni smo s tistimi, ki jim pripadamo. Drugo področje so inovacije in delovanje skupnega evropskega trga za te inovacije. Prejšnji teden sem bil na Kitajskem in bil šokiran nad napredkom. Na mnogih področjih so pred nami. Študenti sploh več nimajo mopedov na bencin, ampak so vsi električni. Vse plačujejo s telefoni in QR-kodami. V Pekingu ni postaj za izposajo koles. Ker ima vsako kolo GPS, samo pogledaš na telefon, na katerem vogalu je kakšno prosto. Da ne govorim o stavbah in infrastrukturi. Evropa se mora v to tekmo spustiti enotna. Za drugo mesto ni nagrad.

Tretje je geopolitično pozicioniranje Evrope in strategija do Rusije. Nenazadnje je pomembno, da se Evropa zave svojega smisla. Vedeti moramo, zakaj je ta skupina držav skupaj. Pogosto rečemo, da bi radi ohranili naš način življenja. Ne rečemo, da bi radi ohranili našo kulturo in civilizacijo. Če pa naš način življenja primerjamo z življenjem na Kitajskem ali drugje v Aziji, kjer

zares trdo delajo za svoj napredek, se tudi povsem materialistična želja po ohranitvi naše kvalitete življenja zdi vreden cilj. V Evropi dobro živimo. Ne vsi enako. Stvari so lahko boljše in marsikateri socialni problem je treba še rešiti. Ampak tako dobro kot v Evropi se ne živi nikjer drugje na svetu.

Toda tudi toliko nezadovoljstva z dobrim je drugje na svetu težko najti. Danes poslušamo Mattea Salvini in Viktorja Orbana, gledamo Britance, ki odhajajo, se sprašujemo, ali je Macron ustrezna utež Nemčiji, ali je Nemčija še vodilna evropska država, nasprotja med vzhodom in zahodom pa se zdijo vedno bolj nerešljiva. Kje je Slovenija v teh polemikah, ali samo čakamo na konsenz v Bruslju?

O tem je v obtoku več naracij. Niso vse fokusirane na populizme in primerjave s tridesetimi leti prejšnjega stoletja. Ena pravi, da je instinkt Nemčije in Francije obnavljanje kraljestva Karla Velikega. In priključevanje okolice enoviti evropski državi.

Ali se ni to že zgodilo in so nas priključili?

Francosko-nemški vlak je iz te naracije. Slovenija se je zelo hitro usedla na ta vlak. Imate pa tudi, v narekovajih, hanzeatsko ligo: Irsko, Beneluks, baltske države, Skandinavijo in Veliko Britanijo, dokler je še bila zraven. Te se zavzemajo za Evropo držav in za več medvladnega principa reševanja zadev ter za manj komunitarnega principa. Podobno razmišljajo Višegrajska skupina in države Intermariuma. Lani so višegrajci objavili deklaracijo o prihodnosti Evrope, ki je zelo kompatibilna s »hanzeatsko«. Obrobje Evrope bo težko peljati proti vedno tesnejši Uniji.

Kje vidite razlike?

Obstaja splošna ugotovitev, da je demokracija v krizi. Po mojem mnenju je kriza bistveno povezana s komunikacijsko in informacijsko revolucijo. Zaradi nje je družba izgubila elemente hierarhičnosti, morda celo elitnosti, ki so omogočali, da je demokracija do zdaj funkcionirala. Po prizemljitvi srednjeveških aristokracij so elementi elitnosti nastali v piščoči inteligenci. Javni dialog je oblikoval tisk, kasneje še z nekaj elektronskimi mediji. Ti so skrbeli za to, kaj se je v javnosti govorilo. Ni kar vsak mogel vsega objaviti. Demokracije so egalitarno temeljile na principu en človek en glas, vendar so bili ti glasovi pod vplivom intelektualne elite, ki je imela dostop do pisanja knjig in časopisov. Zdaj imate družbene medije, v katerih ima en človek en Facebookov račun. In politiko, v kateri ima en človek en glas. Ni elit, ni pozitivne selekcije in demokracija je v velikih težavah.

To je širši fenomen, ki pojasni brexit, Trumpa in populiste na vzhodu ter zahodu Evrope. So pa zahodne demokracije starejše. Demokracija ima tam dvesto let tradicije. Institucije, načini razmišljanja in vrednote zato tam ne razpadejo tako hitro kot na vzhodu, kjer se je demokracija šele dobro začela razvijati, pa je bila po drugi svetovni vojni prekinjena. Demokratizacija je bila povezana z nacionalno emancipacijo od Sovjetov. Države so se po prvi in drugi svetovni vojni etnično homogenizirale. Priliva iz kolonij ni bilo. Vse to je okrepilo podlage za kasnejši nacionalizem.

Ivan Krastev pravi, da je težava vzhodne Evrope tudi v tem, da so pravi liberalci, ki bi morali vzpostaviti temelje liberalne demokracije, vsi emigrirali, ko so se meje odprle. V Sloveniji nismo imeli tujih tankov, prav tako po letu 1990 ni prišlo do izseljevanja, zato smo poseben primer. Mi

imamo težave v drugi smeri: premalo smo se izkopal iz tradicij in navad prejšnjega sistema, premalo smo razgradili centre moči in do demografskega pretresa je prišlo leta 1945.

Ali nima Italija s Salviniem v resnici več težav kot mi?

Fenomen Salvini je nedvomno povezan s tem, da je Italija vstopna točka za migrante in da država že dolgo ne dosega nikakršne gospodarske rasti. To prinaša s seboj socialne probleme.

Slovenijo bi zelo težko uvrstili v katerega od teh taborov. Vsebinsko bi morala soditi v krog majhnih držav, ki se bojijo centralizacije in federalizacije Evrope. Na koncu procesa federalizacije namreč prideš na sistem en človek en glas, kar pomeni dva milijona Slovencev proti petsto milijonom vseh preostalih. Zdaj je v veljavi sistem ena vlada en glas, en predsednik vlade en glas.

Tudi zgodovinske paralele niso povsem za odmet. Naravno okolje Slovenije je v srednjeevropskem prostoru nekdanje Avstro-Ogrske, višegradcem pa manjka demokratična zahodnoevropska tradicija. Slovenija je izšla iz socializma bistveno manj poškodovana kot države Varšavskega pakta in bi morda lahko podprla Avstrijo, če bi bila ta bolj aktivna v tem prostoru. Z evropskega stališča o ravnotežju moči je bil ta prostor strateško vedno protiutež Nemčiji. Če se sprašujemo, kdo so naši zavezniki in s kom se povezovati, lahko te zaveznike najdemo tukaj. Občutek pa imam, da Slovenija čaka, da vstopijo v EU še vse bivše jugoslovanske republike, in potem se bomo tam dobro počutili. Vsaj levi del slovenskih premišljevalcev zunanje politike drugih idej kot da nima. Če bi v Sloveniji obstajalo kakršnokoli razmišljanje o evropskih geostrateških politikah, premier Šarec ne bi imel problema s tem, da gre v Strasbourg in tam to pove.

Ampak na Madžarskem so demokratični standardi v zatonu. O svobodi tiska ni mogoče govoriti, ker vse pade pod politični monopol države. To, kar ponuja Viktor Orban, ne zveni sinhronizirano z idejami, ki smo jih imeli pri povezovanju v EU. Kako razumeti neliberalno demokracijo, ki prihaja od tam?

Tudi sam sem kritičen do dogajanja na Madžarskem. Najprej zaradi Orbanovega odnosa do akademske svobode in Srednjeevropske univerze, ki jo poskuša zapreti. Kritičen sem do vprašanja svobode medijev in ukrepov, ki jih poskuša izvesti na področju sodstva. Evropska levica seveda nekatere od teh problemov napihuje, saj je grešnik z drugega pola. Že dolgo časa sem pristaš westfalskega principa, da naj se države ne vmešavajo v notranje zadeve drugih držav. Ampak Madžarska s takšno politiko in takšnimi vrednotami glasuje v evropskem svetu in v evropskem parlamentu. Tam se sprejemajo odločitve, ki vplivajo na vse druge članice, kar lahko prispeva k demokratični eroziji tudi v drugih okoljih. Evropska unija ima mehanizme za intervencijo. Sprašujem pa se, ali je pravi mehanizem za intervencijo politična oblast v evropskem parlamentu ali komisiji, ali pa bi to moral biti problem za sodno vejo oblasti, vezano na zaščito človekovih pravic. Tak od politike odmaknjen organ bi bil bolj poklican za varovanje demokratičnih standardov v uniji demokracij.

Kaj bo po vašem mnenju osrednja tema letošnje kampanje za evropske volitve? Bodo to migranti?

Tega si ne želim, saj migranti trenutno niso največji problem EU. Ti tokovi so bili veliki v letih 2015 in 2016, ostre kritike o neučinkovitosti Bruslja, ki jih je mogoče slišati predvsem v najbolj desnem delu političnega prostora, pa so neupravičene. EU je naredila nekatere poteze: sklenila je sporazum s Turčijo in s tem v veliki meri zaustavila migrante na balkanski poti, trudi se za konsolidacijo libijske države, ki jo je članica EU z unilateralno akcijo demolirala. Škoda bi bilo, da bi takšna tema, ki ljudi čustveno močno vznemirja, posrkala vso pozornost z vsebin, ki se mi zdijo bolj pomembne. Strinjam se, da se v Evropo vstopa s potnim listom in da se omogoči prihod tistim, ki so res begunci. Vzpostavi naj se tudi bistveno boljše sodelovanje med varnostnimi organi, da bodo učinkovito preprečevali terorizem. Nikakor pa se ne sme spregledati tem, kot sta konkurenčnost gospodarstva in kako naj ta zagotovi solidno življenje prav vsem v Evropi.

V nekaterih vaših tvitih je bilo mogoče zaznati nestrpnost do migrantov. Na primer v tvitu: »Če jih ne bi reševali, se ne bi odpravili na pot v gumenjakih, ampak bi ostajali doma.«

Ko mi ga preberete izven takratnega konteksta, na ta tvit nisem ponosen. Ampak: v mediteranskem prostoru se je vzpostavila neka sinergija med agencijami, ki so za denar poskušale spraviti ekonomske migrante v Evropo, in tistimi, ki so jih reševali na morju. Poslovni model tihotapcev z ljudmi je bil, da bodo v primeru, če se toliko in toliko ljudi utopi, lažje zagotovili transport. Na kakšen način temu moralnemu hazardu narediti konec, ne vem, prav gotovo pa gre prava rešitev v smeri, kot jo zagovarjajo v EU. To je preprečiti, da ti ljudje najprej vstopijo v Libijo in jo nato zapustijo v čolnih, ki so povsem neprimerni za pot. Drobna anekdota: EU je prepričala Kitajsko, da je Libiji nehala prodajati napihljive čolne.

Torej niste mislili, da naj ljudje raje ostanejo doma in bodo tarče vojnih grozodejstev?

Če gre za begunce, jih moramo sprejeti, saj smo ljudje. Za demografski bum, ki se dogaja v Afriki, pa ni rešitev Evropa, temveč razvoj Afrike. Pri razvojni pomoči Afrike delamo velike napake, saj denar porabljamo za vse mogoče, podpiramo skorumpirane režime, bistveno pa bi bilo graditi institucije oziroma administracije, ki bi te države bolje upravljale. Kot drugo pa bi bilo treba sprostiti trgovino z Afriko, tako da bi lahko ta zaslužila s trgovanjem, ne pa da pošilja v Evropo svoje prebivalstvo.

Ali ne bi lahko s pomočjo teh priseljencev izboljšali našo demografsko sliko?

Za think tank Evropske ljudske stranke (EPP) sem napisal publikacijo z naslovom *Prihodnost dela*. Na eni strani imate torej zgodbo, kako se prebivalstvo stara, kako ni otrok in kako je potrebna sveža delovna sila. Na drugi je zgodba o robotizaciji, umetni inteligenci in avtomatizaciji, zaradi katere ne bomo imeli več kaj delati in se bodo uničevala delovna mesta. Katera zgodba drži? Ne gre tudi spregledati vse daljše življenjske dobe. Noben pokojninski sistem ne vzdrži, če hodite 40 let v službo in ste nato 30 let v pokoju. Zaradi robotizacije in umetne inteligence bo postalo cel kup poklicev lažjih, vrsto stvari bo mogoče delati tudi po 65. letu starosti, mogoče bo skrajšati delovni čas. Če govorimo o Sloveniji, pa ne gre spregledati, da je ta tako majhna, da si lahko zelo uspešno pomaga z migracijami iz kulturno zelo podobnih držav bivše Jugoslavije. In predvsem z ukrepi za višjo rodnost.

Na evropskih volitvah boste kandidirali na listi NSi. Ste torej že izstopili iz SDS oziroma so vas Janševi demokrati že izključili iz svojih vrst?

Ne.

Zakaj ste se odločili za Novo Slovenijo?

Že nekaj časa se najlaže strinjam s politikami in idejami, ki jih zastopa Nova Slovenija. Že pred zadnjimi državnozborskimi volitvami sem skupaj z nekaj prijatelji napisal tekst, iz katerega je bilo jasno razbrati, da podpiramo NSi. Za pozitiven odgovor na povabilo k kandidaturi sem se odločil, ker želim podpreti to stranko in EPP. Večja moč NSi bi prispevala k temu, da bi bila Slovenija bolj demokratična. Bila bi alternativa oblasti, saj ta v sedanjem slovenskem političnem prostoru manjka. Prav to, da oblast nima alternative, se mi zdi za demokracijo največji problem. Orban na Madžarskem nima alternative, in Šarec, kot so stvari pri nas postavljene zdaj, nima alternative.

Torej največje opozicijske stranke SDS ne vidite kot alternative sedanji oblasti? Ne vidite možnosti, da bi še kdaj prevzela vodenje vlade?

To možnost teoretično vidim, ne zaznam pa nobenih signalov, ki bi kazali na ambicijo razrahljati sedanjo koalicijo in se postaviti v položaj, da bi lahko vstopila v vlado.

Saj so že po treh mesecih dela sedanje vlade vložili ustavno obtožbo, nenehno napovedujejo interpelacije...

Že, toda koliko bliže oblasti so zaradi tega? Imate moralo učinkov in moralo načel. Vse, kar SDS počne, je zelo načelno. Mogoče si bo sedanja vlada, če v določenem času ne bo uredila financiranja zasebnih osnovnih šol, res zaslužila ustavno obtožbo, saj odločbe ustavnega sodišča ni mogoče prav dolgo ignorirati. Toda kakšen je učinek ravnanja SDS na odločitve vlade, na njeno politiko, na proračun...? Če te zanimajo učinki, lahko le-te v neki meri dosežeš tudi iz opozicije. Je pa ljudi lažje prepričevati o načelih in jim reči, da bodo učinki prišli kasneje. Mene pa zanimajo učinki in tem je bliže NSi.

S čim pa jim je bliže? Nenazadnje bi lahko Nova Slovenija vstopila v Šarčevo koalicijo in bila učinkovita vladna stranka, pa se za to ni odločila. Kolikor se spominjam, ste bili vi njenemu vstopu v koalicijo naklonjeni.

Ja. Moje inženirsko razmišljanje je, da več kot je v vladi desnih strank, bliže bodo njene odločitve tistemu, za kar se desna sredina zavzema. Protiargument pa je, da bodo desno stranko v vladi zrezali kot salamo, jo uničili, da bo na naslednjih volitvah izpadla iz parlamenta... Prvo razmišljanje zagotovo drži, drugo pa je odvisno od tega, na kakšen način se stvari razvijajo. Sam sem bil najbolj naklonjen temu, da bi bili v vladi tako SDS kot NSi. Možnost, da bi bila v njej samo SDS, sem ocenjeval kot nekoliko slabšo, tretja najmanj slaba rešitev pa bi bila, če bi bila v njej le NSi. Odločili so se drugače – verjetno tudi s premislekom, kakšne posledice bi to imelo za strankin prihodnji volilni izid. Toda tudi če si v koaliciji šibek, si vendarle eden od štirih ali petih, ki sedijo za skupno mizo, na predloge lahko vplivaš že, ko se ti oblikujejo...

Torej bi bilo dobro, da bi za skupno vladno mizo sedela NSi in ne bi bila potrebna zunanja podpornica koalicije, Levica Luke Mesca?

Za ljudi v Sloveniji bi bilo boljše, če bi v vlado prišle ideje Nove Slovenije, ki bi bile gospodarstvu prijazne, k večjim plačam bi prispevale zato, ker bi več naredili, in ne zato, ker bi jih dvignili z dekretom. Sam sem neodvisen kandidat na listi NSi in se z vsem, kar dela ta stranka, ne strinjam. Ocenjujem pa, da se dva glavna minusa na njen račun – da so pri gospodarskih temah skoraj neoliberalci in da so krščanska stranka – ne seštevata. Nasprotno, množita se in minus krat minus da plus: svobodna gospodarska pobuda, ki pa ni neko brezbožno pehanje za dobičkom, je tisto, kar si ljudje pravzaprav želimo. Če k temu dodamo še krščansko usmiljenje in dobroto, dobimo tisto, kar zahodno Evropo pelje naprej. Krščanske demokracije s korektivom socialnih demokracij so iz Evrope naredile to, kar je ta danes, in ta Evropa ni slaba.

Boste torej izstopili iz SDS in vstopili v NSi? Zdaj vendarle sedite na dveh stoli.

Karkoli bi naredil s temi članskimi izkaznicami, bi bili problemi. Če bi izstopil iz SDS, bi rekli, da sem to storil zato, da sem si kupil mesto na listi NSi. Ali zato, da bi v medijih dobil pet minut pozornosti, ki jih dobi vsak, ki izstopi iz SDS. V Novi Sloveniji pogoja, da izstopim iz SDS, niso postavili. Pravijo, da je za njih pomembno, kaj znaš, in ne to, koga poznaš. Iz SDS bi izstopil le v primeru, če bi ob morebitni izključitvi Fidesz prišlo do razcepa v Evropski ljudski stranki in bi Janša sledil Orbanu. V politični skupini s Salviniem se nikakor ne vidim. Za kandidaturo za evropskega poslanca sem se odločil tudi zato, ker sta tako NSi kot SDS del EPP. Bom pa v evropskem parlamentu, če bom morebiti izvoljen, povedal, kar mislim, in ne bom del glasovalnega stroja EPP. V sedanjem sklicu bi na primer pri direktivi o avtorskih pravicah potegnil s Pirati, pri nekaterih temah verjetno z Zelenimi.

Bi – v nasprotju s poslanci SDS in NSi – tudi podprli poročilo o kršitvah temeljnih evropskih vrednot na Madžarskem?

Poročilo sem natančno prebral. V njem je nekaj stvari, ki držijo, so pa tudi nekatere, ki niso resnične, in tretje, ki so jih po posredovanju EU že uredili. Če z močjo celotne bruseljske mašinerije, ki je politična, napadeš eno državo članico, morajo stvari bolj držati. Kot rečeno, pa bi bil pravi način za negovanje demokracij v članicah ta, da tovrstno skrb s politične prenesejo na sodno vejo oblasti.

Bili ste minister v obeh Janševih vladah, nekaj let pa tudi član najvišjih organov SDS. Koliko je Janša upošteval vaše mnenje? Ali Janša sploh koga posluša?

Posluša vse, naredi pa po svoje. Ogromno tudi bere, je informiran in pripravljen. Ko je bil predsednik vlade, je o zadevah pogosto vedel več kot pristojni ministri. Po aferi Patria in preostalih pravosodnih ter finančnih napadih sta tako on kot SDS postala trša. S takšno stranko pa sem se težko poistovetil.

Kaj menite o novi stranki Domovinska liga (DOM), za katero naj bi na evropskih volitvah kandidirala Bernard Brščič in Lucija Ušaj?

Ekstremi me ne privlačijo. Tviti ljudi, ki so na vrhu DOM, v zadnjem času sicer niso več žaljivi, ne napadajo več dostojanstva posameznikov in skupin, kar se je v njihovih tekstih v preteklosti dalo razbrati. Takšen način komuniciranja pa mi je zelo neprijeten in težko sprejemljiv. Smisla ustanavljanja DOM ne vidim. Na lanskih volitvah smo bili priče vrsti neuspešnih poskusov

strančic na desnici, da bi se uvrstile v državni zbor, pa je tam prag za vstop dvakrat nižji, kot je prag za vstop v evropski parlament. Tisti, ki bodo volili stranko DOM, niso moja publika, niso moji potencialni volilci, zato se z DOM ne ukvarjam.

V nedavnem intervjuju za Delo ste dejali, da skoraj nimamo profesionalnih politikov in da nam državo vodijo bolj ali manj talentirani začetniki. Je premier Šarec bolj talentiran ali manj talentiran začetnik?

Bolj talentiran.

Ste torej zadovoljni z njegovim doseganjem premierskim delom?

Ljudje so zadovoljni, ker je mednje na različne načine razdelil kar nekaj denarja, ki se je našel zaradi preteklega varčevanja. Ni pa Šarec naredil še ničesar. Prišel ni z nobenim pomembnim ukrepom ali zakonom, s katerim bi na primer poskrbel za boljše delovanje zdravstva ali za hitrejše delovanje sodstva ali za gospodarjenju prijaznejše okolje. Nikomur se torej še ni zameril, mnogi so dobili nekaj več v denarnico. Je spreten govornik. Pravi čas za oceno njegovih sposobnosti bo nastopil takrat, ko bo začel delati.

Se lahko pri Šarcu ponovi zgodba, ki jo doživlja SMC? Rekorderke po številu poslanskih mandatov na volitvah leta 2014 zdaj javnomnenjske ankete skoraj ne zaznajo več.

Nimam se za dobrega ocenjevalca ljudi, vendar pa imam občutek, da ima Šarec več talenta za politiko kot Miro Cerar. Šarec je začel povsem spodaj in moral sam prehoditi pot na vrh, medtem ko je bil Cerar vseskozi blizu politiki in je na koncu zgolj še prestopil zadnjo stopnico.

Po vrnitvi iz politike v profesuro ste v enem od intervjujev ocenili, da za politiko nimate talenta. Zdaj kandidirate za evropskega poslanca...

Evropski parlament je nekoliko specifičen. V njem ne bo jasne večine, glasovalnega stroja, šteli bodo argumenti, pomembno bo, ali boš znal nekaj povedati in prepričati člane svoje evropske družine. V njem bi znal kaj narediti. Precej evropskih poslancev poznam, na mnogih dogodkih sem bil in če bi bil izvoljen, se mi zdi, da bi se znašel.

Kampanjo ste že zastavili.

Seveda, a te sem se lotil zato, da pomagam NSi, ki se mi zdi vredna podpore, in zato, da kaj povem. Ne bi pa hotel biti na prvem mestu liste. Ne želim, da me v evropski parlament pošlje politika. Ne zanima me biti poslanec. Zanima me biti izvoljen za poslanca. Če me bodo tja s preferenčnimi glasovi poslali ljudje, bo to velikanska odgovornost, velikanski motiv, ki ju bo treba upravičiti in za kar se bo vredno potruditi.

Ali lahko vašo kandidaturo razumemo tudi kot napoved, da ste pripravljeni spet zasesti kakšno od političnih funkcij v domovini?

Ne. Moja ocena, da za politično preigravanje nimam pravega talenta, drži. Lahko pa z evropskega položaja vplivaš tudi na domače razmere, ne da bi bil človek del prerivanja.

Evropska levica je tradicionalno skregana med seboj. Frakcije od anarhistov do socialdemokratov ne govorijo druga z drugo. Vprašanje vam zastavlja prvi prevajalec

ideologa Rdečih brigad Tonija Negrija v slovenščino. Ali podobno fragmentiranje spremljamo tudi na desnici, ki smo jo razumeli kot monolitno ideologijo?

Ne strinjam se, da je bila levica vedno fragmentirana, desnica pa monolitna. Če si bližje, vidiš več podrobnosti. Mojim kolegom z desnice se zdi, da je vsa levica dirigirana iz enega centra, od Milana Kučana in Georgea Sorosa. To govorim s precej ironije. Od daleč si stvari poenostavljaš. Res pa je, da je v zahodni Evropi ves čas obstajala populistična levica. Populistična desnica je bila pod težo fašističnih in nacističnih zločinov popolnoma diskreditirana. V zahodni Evropi dolgo časa nismo opazili skrajnih desničarjev in zelo pazljivo so se začeli pojavljati šele nedavno. Podobne diskreditacije zaradi zločinov stalinizma levica ni nikoli doživela ne v vzhodni ne v zahodni Evropi. Vendar desnica nikoli ni bila dobro organiziran monolit. Vedno so bile prisotne različne smeri. Ekonomski liberalci in konservativci se nikoli niso dobro razumeli.

Odraščali ste pod tovarišem Titom.

Res je.

Tako kot vsi v naši generaciji. Demokraciji se je bilo treba priučiti. Zdaj se kažete kot krščanski demokrat. Kakšna je bila vaša razvojna pot v demokracijo? Če ste se rodili kot demokrat, umikam vprašanje.

Najprej popravek. Samega sebe včasih vidim kot liberalnega konservativca, včasih pa kot konservativnega liberalca. V hecu ste vprašali, ali sem se tak rodil, kajne? Mislim, da se vsaj malo takšni tudi rodimo. Če verjamemo Jonathanu Haidtu in njegovi teoriji moralnih temeljev, so vsaj 50-odstotno ti temelji podedovani. Recimo, da sem prišel na svet z občutki, ki sem jih podedoval po svojih starših. Vzgojen sem bil tradicionalno, moral pa sem se seveda prilagoditi takratnemu sistemu. Včlanili so me med pionirčke in v mladinsko organizacijo, uprl pa sem se temu, da bi me včlanili v Zvezo komunistov.

Nikoli niste bili komunist?

Nikoli. To bi bilo popolnoma v nasprotju z mojo družino in okoljem, v katerem sem odraščal. Nikoli mi ni prišlo niti na pamet. Kako sem postal demokrat? Živel sem v okolju spoštovanja soljudi. To je moja tradicija. Dostojanstvo vsakega posameznika je krščanski koncept. Individualizem ima temelj v krščanstvu. Tudi globalizem ima temelj v krščanstvu – sveti Pavel je krščanstvo naredil za nadnacionalno. Razlika med grehom in kaznivim dejanjem je krščanski koncept. Ločitev cerkve in države prav tako. Škofi niso dovolili, da bi jih imenoval kralj.

So pa oni imenovali kralje.

V nekem trenutku je bilo res tako. Ampak meni osebno ni bilo treba narediti nekega silnega koraka do demokrata. Ves čas so me zanimale knjige in mnenja, ki so pripovedovala drugačne zgodbe od uradnih ali prevladujočih. Tako na mojem znanstvenem področju kot pri družbenih razmislekih. Že dolgo iščem ravnotežje med konservativizmom in svobodo. Če je tisto, kar je vredno konzerviranja, torej ohranjanja in varovanja, dano od Boga, bi ateisti res lahko govorili o konfliktu s svobodo. Če pa je tisto, kar je vredno ohranjanja, rezultat biološke in družbene evolucije, pa je svoboda, ki se trudi to zanikati ali uničiti, ekvivalent zanikanju Darwina in veri v ploščato Zemljo.

Kamnolomi: Ne krivijo se več hrbti, ne pokajo hrbtenice

 [dnevnik.si/1042879963/Slovenija/kamnolomi-ne-krivijo-se-vec-hrbti-ne-pokajo-hrbtenice](https://www.dnevnik.si/1042879963/Slovenija/kamnolomi-ne-krivijo-se-vec-hrbti-ne-pokajo-hrbtenice)

(Foto: Jaka Gasar)

Domišljija običajno pobegne v smer, kjer mišičasti delavci z vzvodi, lesenimi zagozdami, nepogrešljivo macolo in drugimi prazgodovinskimi orodji tolčejo kamen, v premoru za malico pa iz papirja odvijajo kruh in kakšen kos pancete ter zraven srkajo vino naravnost iz pletenke. Kamnoseki so namreč lahko do leta 1970 – ja, drugi časi so bili to – na delovnem mestu pili vino. Danes ne le da alkohola na delovnem mestu ni več, hja, celo cigareti so prepovedani, tudi macola je skoraj pozabljen del tradicije. Kamnu danes vladajo stroji.

Ni še povsem marmor

Uradno ime družbe, ki reže kamen iz stene in ga tudi obdeluje, je Marmor Hotavlje, družba za obdelavo kamna. Človek bi torej pričakoval, da je nekje v tej ekstrakcijski enačbi vključen tudi marmor. A nas Jože Jesenko, tehnični vodja kamnoloma, postavi na realna tla. »Gre za delno prekristaliziran apnenec, komercialno ime našega kamna pa je hotaveljčan. Njegova barva niha od svetlosive preko temnosive do rdeče. Ni pa to še marmor, kot je na primer kararski marmor, pač pa ostaja apnenec. Da bi postal marmor, bi moral še kristalizirati, za kaj takšnega pa sta potrebna temperatura in pritisk,« pravi Jože Jesenko. Kamen iz Hotavelj – ki torej ni marmor –

je kljub temu cenjen zaradi svoje kvalitete in barve. Znašel se je v parlamentu, mnogih cerkvah široko po Sloveniji, v Cankarjevem domu, Narodni in univerzitetni knjižnici, pa na fasadi Hranilnice Lon... V Hotavljah iz svojega kamna izdelujejo tudi mize za ameriškega naročnika, podjetje Knoll.

Delo v kamnolomu je skoraj povsem mehanizirano. Ne sicer toliko, da človek ne bi bil več potreben, v vsakem primeru pa do te mere, da ni več potrebna surova fizična moč delavca. Kar je povsem razumljivo. Morda se tisto, kar je v Hotavljah, res imenuje kamnolom, a lomljenje kamna je zadnja stvar, ki so ji tam želijo. Tam kamen režejo. Najprej v ogromnih blokkih iz jame, nato še na tanke plošče.

Zakaj iz jame? Do leta 1996 je kamnolom grizel v hrib v tako imenovanem površinskem (dnevnem) kopu, po letu 1996 so začeli kopati v hrib. Pod zemljo. Zaloge so še velike, saj je nahajališče veliko kakšnih 2,5 milijona kubičnih metrov kamna, kar bi po ocenah moralo zadostovati za 75 do 80 let izkoriščanja. V globino je kamna še približno 100 metrov, a kot pravi Jože Jesenko, bodo kopali le še kakšnih 35 metrov v globino.

Z diamantno žico za hrbet

Prvi rez opravi stroj s tri metre dolgim mečem, »okrašenim« z vidia rezili. »Najprej z zarezovalnim strojem odrežemo vse horizontalne in vertikalne reze. Rez je širok skoraj štiri centimetre. Na enem od blokov levo ali desno izdelamo dodatni rez in kamen v tem delu odlomimo. Tako dobimo dodaten kanal, v katerega namestimo posebna kolesa in z njihovo pomočjo režemo hrbtne reze z diamantno žico. Tako pridobljene bloke z nakladalcem potegnemo iz stene in dodatno oblikujemo. Bloki so tako pripravljene za nadaljnjo obdelavo v plošče ali druge izdelke,« pojasni Jesenko. Vidia rezilo se v eni uri prebije skozi 2,5 kvadratnega metra kamna, posebna rezilna žica pa požre kar devet kvadratnih metrov kamna v eni uri. Zveni sicer preprosto, a je treba vedeti, da je blok težek približno 130 ton ali več kot 60 kubičnih metrov, njegove največje dimenzije pa so 300 krat 170 krat 120 centimetrov. To je največja velikost bloka, ki ga še lahko obdelajo na strojih, a takih blokov je v eni sezoni zelo malo. Večinoma so manjši. V idealnem svetu bi iz takšnega bloka nastalo kar nekaj plošč za stenske obloge ali miz za kupce s posebnim okusom in dovolj debelo denarnico. A narava ni idealni svet. »Dober izkoristek v našem poslu je 15 do 20 odstotkov, ekonomsko upravičen pa je vsaj 10-odstotni izkoristek. Lahko se zgodi, da odrežemo 60 kubičnih metrov kamnine, pa ne dobimo primerne kosa za obdelavo,« pojasni tehnični vodja kamnoloma. A to ne pomeni, da je bilo delo povsem zaman. Tudi kamen, ki ga ne morejo površinsko obdelati v plošče, gre v prodajo, le da konča kot kamen za utrjevanje brežin ali kot kamen za podporne zidove.

Presenetljivo znosen je hrup v jami, ko edini delavec v kamnolomu – precej več ljudi v hotaveljskem podjetju kamen obdeluje v delavnicah – nadzira prodiranje rezil v kamen nedaleč od drugega vhoda v jamo. Slišati je zažiranje rezil v kamen, a nič kaj zoprnega ni v tem zvoku. Edina zoprnost je nenehno kapljanje vode s stropa in blatne mlakuže pod nogami. »To kapljanje s stropa ima zasluge tudi za verjetno najlepši zimski pojav tukaj, ko te kapljice na tleh

ustvarijo gozd ledenih stebričkov. Kar žal nam je, ko jih nato povozi nakladalec,« pravi tehnični vodja kamnoloma in doda, da je najtoplejši mesec v jami oktober. Takrat namreč kamen vrača akumulirano toploto, medtem ko v poletni vročini prijetno hladi.

Pridobivanje hotaveljskega kamna torej boj kot na kamnolom spominja na rudarjenje. No, roko na srce, ne le spominja, to je rudarjenje, a precej bolj varno. Tukaj namreč ni treba podpirati stropov, ko z rezalnimi stroji napredujejo vse globlje. Paziti morajo le, da dvorane, ki nastajajo po odstranitvi kamnitih blokov, ne presežejo 12 metrov širine.

Glasbeno ugotavljanje razpoke

A kljub temu, da se v nedrja hriba pomikajo skozi relativno varno in trdno strukturo, nevarnost še vedno ostaja. »Najbolj nevarne so horizontalne razpoke. To so tiste razpoke, ki potekajo po stropu dvorane. Te so lahko čisto plitve, lahko pa so globoke, in te je treba sanirati,« pravi Jesenko. Preverjanje teh razpok je fascinantno rudimentarno: mojster potolče s kladivom po stropu in če je zven podoben zvenu stekla, so vsi zadovoljni, če zveni kot puhla repa, pa je treba razpoko sanirati.

Dejstvo je, da je izkoriščanje mineralnih surovin, kakor se uradno imenuje dejavnost, za katero imajo koncesijo do leta 2021, v Hotavljah precej bolj seksi kot v običajnih kamnolomih. Kamnita dvorana, ki nastaja po odstranitvi kamnitih blokov, je veličastna, delo v njej ima nekaj umetniškega pridiha. Kiparske žilice. Ustvarjalne veličine.

Dobrih 23 kilometrov zračne linije jugovzhodno je kamnolom, ki je precej bližje predstavi o kamnolomu. Torej o območju, kjer kamen lomijo. Tudi na Verdu odkopavajo apnenec. Natančneje kalcijev karbonat. Le da njihov konča v drobilcih in nato v tamponih cest, kot tolčenec, na katerem ležijo železniški pragi, v nasipih, pa tudi kot beton. Skrit pred očmi javnosti. Nič glamuroznega ni v tem kamnu, a je zato na vsakem koraku. Pod cestami, pločniki, v ograjah...

Verd je tisti kamnolom, ki ga vidite z avtoceste, ko se po koncu tedna na morju po polžje približujete Ljubljani. Rana v hribu, iz katere se napaja **gradbeništvo**. Kamnolom Verd pridobiva kamen na 30 hektarjih površine, a je po besedah Matjaž Kompreja, direktorja tega kamnoloma, že na mejah pridobitnega območja, za katerega ima koncesijo do leta 2021.

Eksplzija, nakladanje, drobljenje

Gre za klasičen kamnolom z dnevnim kopom, kjer je maso kamnine najlažje ločiti od hriba z vrtino, polno eksploziva. Nato se padle mase kamna, gline in preostale zemljine loti nakladalec – bagru soroden kos gradbene mehanizacije – ki pridobljen material naloži na »dumper«, kot ljubkovalno pravijo tovornjaku za prevoz materiala. Kakšnih 18 kubičnih metrov materiala spravi v svojo »kaseto« ta mega kamion, nato pa z eksplozijo pridobljen material najprej presejejo, s čimer odstranijo nečistoče, nato pa zdrobijo na zeleno granulacijo. Trije različni stroji – vsi istega imena: drobilec – poskrbijo za to, pač v odvisnosti od načina, na katerega izvajajo silo nad kamnom. Čeljustni drobilec kamen »prežveči«, udarni ga razbija z udarci, konusni pa ga

preprosto drobi na vedno manjše delce. »Granulacija – torej premer posameznih zrn – je standardizirana, kot tudi material po svoji kemični sestavi, seveda pa lahko nasipna teža nekoliko niha, saj je material pač takšen, kakršen je,« pravi Matjaž Komprej.

A nihanje nasipne teže je za kamnolom precej manjša težava kot nihanje povpraševanja. Ne le da je to izrazito sezonska dejavnost, tako kot **gradbeništvo**, ki uporablja njihov proizvod, vsaka kriza v **gradbeništvu** najprej prizadene proizvajalce osnovnih surovin. »Država pa pri nas nima pripravljenega načrta, kako blažiti ta nihanja. V Avstriji na primer država – in pri tem mislim na zvezni, regionalni ter lokalni ravni – ukrepa, če zazna krizo, in sicer tako, da takrat zažene kakšen infrastrukturni ukrep, ki ga je morda načrtovala za kasneje,« pravi Komprej. Dodaja še, da je tudi poraba tega gradbenega kamna indikator razvitosti države, in Slovenija, pravi Komprej, za kakšnih 40 odstotkov zaostaja za razvitim svetom.

Podatki OECD sicer navajajo, da se je v 20. stoletju prebivalstvo povečalo za 3,7-krat, ob tem pa se je letna poraba gradbenih materialov povečala za 34-krat, poraba rud in mineralov za 27-krat, fosilnih goriv za 12-krat in biomase za 3,6-krat. Tudi zaradi tega se pojavlja vedno več načrtov, da bi kot gradbeni material uporabljali tudi predelane gradbene odpadke. Da bi torej v drobilnike zmetali odpadni material.

Na Verdu, ki je eden največjih kamnolomov pri nas, se po strmih servisnih cestah premikajo štirje dumperji, skupaj pa imajo na popisu 17 strojev – ob nakladalcih še mobilne drobilce – kar je za takšno velikost kamnoloma po Komprejevih besedah kar veliko.

Fascinanten stroj je ta dumper. Na cesti ga ne boste videli, saj njegova teža presega dovoljeno osno obremenitev za naše ceste.

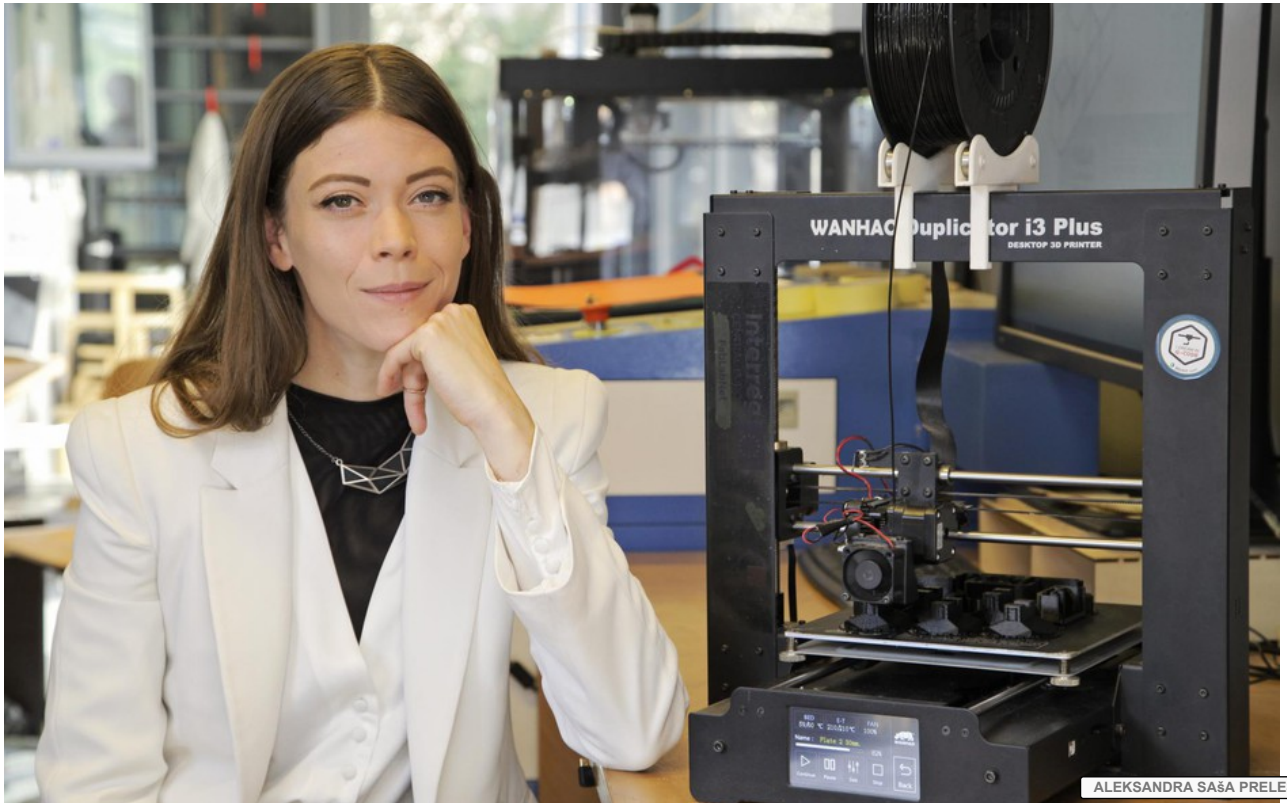
»Kaj pa se zgodi, če počí guma?« me zanima. Zverinsko velika je, zagotovo ni prav poceni.

Takšna pnevmatika stane med 4000 in 7000 evri, pojasni Komprej. Nič kaj poceni oprema ...

Velika prednost Kamnoloma Verd, ki je sicer ne izkoriščajo dovolj, je industrijski železniški tir. Tako lahko tolčence za spodnji sloj proge – gre za tisto kamenje, ki leži pod železniškimi pragi – nasujejo kar neposredno v vagone, ki imajo ob straneh podajalnike. Velik del proizvodnje iz Verda konča v železniški infrastrukturi, kar niti ne čudi, glede na to, da so 100-odstotni lastnik kamnoloma Slovenske železnice – Železniško gradbeno podjetje Ljubljana. »Spodnji ustroj proge je zaradi specifične terena treba občasno obnoviti,« pojasni Komprej.

Povsem brez ročnega dela v kamnolomu še vedno ne gre, a veliko večino dela danes opravijo stroji. Ne krivijo se več hrbti, ne pokajo hrbtenice. Danes pokajo le še hribine in ko bodo enkrat kamnolomi ugasnili, ko bodo torej prišli do mej, do katerih še smejo izkoriščati mineralne surovine oziroma do katerih še segajo minerali, preden jih zamenja nekoristen kamen, bo treba te škrbine sanirati. Nekako vrniti naravi in ljudem.

Nataša Mušević: Ko bo od izumov živel tudi lokalno okolje

ALEKSANDRA SAŠA PRELESNIK

Vir: Jana

23. 3. 2019

Slovenska inovatorka Nataša Mušević je pri Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino (WIPO) oddala mednarodno patentno prijavo za izum s področja industrijskega 3D-tiska, ki ga tuji strokovni mediji uvrščajo med najpomembnejše rešitve s tega področja.

Seznam njenih sposobnosti, znanj in talentov je dolg – je avdioinženirka, intermedijska umetnica, producentka elektronske glasbe, skladateljica, pevka in specialistka za studijsko snemanje zvoka. Kot izumiteljica revolucionarnega 3D-tiska kovin si najbolj želi, da bi od njenih izumov lahko živel tudi domače, lokalno okolje. Skupaj s projektno ekipo Zavoda Park si močno prizadeva, da bi projekt ostal in uspel na slovenskih tleh, da bi Slovencem lahko ponudila nova delovna mesta v domovini.

Kako ste se odločili za študij zvočnega inženiringa na londonski šoli School of Audio Engineering (SAE)?

Svoj prvi glasbeni album sem na računalniku ustvarila pri 17 letih. Takrat kakršenkoli študij zvoka v Sloveniji ni bil mogoč. V zadnjem letniku bežigradske gimnazije mi je brat svetoval, naj grem študirat v London. Odločila sem se v hipu.

Je zvočni inženiring tisto, kar navadni smrtniki razumemo pod tonsko tehniko?

Izraz zvočni inženiring je širši kot izraz tonska tehnika. Pri nas je tehnična akustika predmet na Strojni fakulteti, zvok je tam obravnavan v sklopu meritev hrupa, ki ga proizvedejo stroji. Tonski tehniki pa pri nas delajo v glasbeni produkciji na radiih, v glasbenih studiih ali v živo na koncertih. Moj študij je zajemal vse to in še več, tudi širše poznavanje akustike v smislu vsega, od konstrukcije studiev, konstrukcije zvočnikov, poznavanja materialov, topologij, električnega inženiringa, akustične analize in meritev; pa do psihoakustike. Vključeval je tudi zgodovino in kulturologijo zvoka, imela pa sem tudi izpit iz lotanja in konstruiranja elektronskih vezij.

Kako bi nepoznavalcu razložili, kaj volumetrični 3D-tisk sploh je?

Izrazi na tem področju še niso popolnoma ustaljeni, besedo volumetrični 3D-tisk so začrtali Američani s patentom, oddanim mesec in pol za mojim. Doslej je 3D-tisk objektov potekal tako, da se ti izdelujejo iz posameznih ravnih plasti materiala. Gre za nalaganje plasti, vsaka plast se izdelava posebej. Volumetrični 3D-tisk pa je novo področje – objekti nastajajo z izdelavo prostorskih delov, volumnov objekta.

Težko je s temi izrazi. Vesela sem, da so problem z izrazoslovjem rešili Američani, sama sem v angleški verziji patenta namreč uporabila izraz *volume-by-volume additive manufacturing*, namesto dosedanjega konvencionalnega *layer-by-layer* 3D-tiska. Kaj nov način tiska objektov omogoča in kakšne so njegove prednosti? Volumetrični 3D-tisk predvsem omogoča hitrejši tisk, prednosti pa so tudi druge, med drugim manjša poraba materiala.

Ste že izmerili, kakšno je na trgu zanimanje za ta izum? Za katere industrije je najbolj primeren?

3D-tisk kovin se v zadnjih letih vse pogosteje uporablja za sestavne dele vozil, letal, plovil ..., ker so zaradi oblike tiskani sestavni deli lažji, njihovo število pa je manjše. 3D-tisk kovin se razvija tudi za namen uporabe v vesolju. Pred oddajo patenta o trgu nisem razmišljala, kot izumiteljici mi je pomembno, da delim tehnično rešitev s svetom in s tem pripomorem k razvoju tehnologij.

Verjetno v tej zgodbi niste sami, imate močno tehnično ekipo in tudi ekipo pravnih svetovalcev.

Na svojo ekipo sem izjemno ponosna. Naša vizija je, da vzpostavimo most med izumitelji in industrijo oziroma zagotovimo podporno infrastrukturo za bodoče izumitelje. Takšna je tudi vloga projektne ekipe Zavoda Park, ki jo sestavljajo strokovnjaki z različnih področij. Nemogoče je, da bi vsak izumitelj ali inženir imel vsa znanja, ki so potrebna, da bo njegov izum tudi komercialno uspešen. V Sloveniji namreč težko konkuriramo tujim velikanom.

Boste ostali v Sloveniji, kam vas vleče glede na uspeh, ki je pred vami?

Uspeh ni nikoli podarjen, z delom in disciplino lahko nanj samo upaš. Slovenija je moj dom, tu so moji prijatelji, družina. Rada bi ostala, pa ne samo zaradi kakovosti življenja, zelo si želim, da bi od mojih izumov lahko živelo tudi lokalno okolje. Zato pozivam strokovnjake in poslovno Slovenijo, da nam pomagajo projekt uresničiti. Ali bodo v Sloveniji prevladale nečimrnost, nevoščljivost in negativnost ali pa mi bo uspelo v pravem času zbrati dovolj izkušenih in dobrih ljudi, ki so pripravljeni pomagati in želijo, da tak projekt uspe na slovenskih tleh. Da lahko skupaj konkuriramo tujini in ustvarjamo dodano vrednost tukaj. To si želim. Če bom torej čez pet let v tujini, boste vedeli, da mi v Sloveniji ni uspelo, čeprav delam 14 ur na dan.

Ste avdioinženirka, intermedijška umetnica, producentka elektronske glasbe, skladateljica, pevka.. in zdaj predvsem izumiteljica.

Čutim, da mi je namenjeno, da ustvarjam in tako nekaj dam tej družbi. Nikoli ne neham razmišljati, moji možgani so polni idej. Vse, kar obstaja na svetu, je nekdo najprej imel v glavi. Vsi avtorji in ustvarjalci iščemo rešitve za neke probleme. Vesela bom, če bodo zaradi mojih rešitev nastala nova delovna mesta v Sloveniji, za kar pa je potrebno še mnogo dela.

Zvok, akustika, biologija, matematika, umetnost, 3D-tehnologije – kako je vse to povezano? Ljudje smo si različni, spadam med tiste, ki se želijo nenehno učiti, vse me zanima. Matematika je osnova naše civilizacije, prisotna je v umetnosti, v glasbi, v biologiji, v **gradbeništvu**, strojništvu, lingvistiki ... Matematični vzorci so preprosto prisotni povsod. Sama imam srečo, ker z matematiko nimam težav.

Kako se povezuje biologija in zvok?

S tem vprašanjem se ubadam že od leta 2006. Začelo se je s študijem psihoakustike, to pomeni, kako človek dojema zvok in kakšen vpliv ima zvok na naše telo. Vsako človeško telo ima svojo osnovno resonančno frekvenco, ki je odvisna od posameznika. Za nekatere frekvence je znano, da povzročijo krč v zaočesni mišici. V hrupu se vaše telo ne bo naspalo, medtem ko nekatere bolnišnice v Ameriki uporabljajo glasbo kot nadomestilo protibolečinskih sredstev pri otrocih.

Zaznavanje in zmožnost lokalizacije zvoka je izredno pomembno za vsa živa bitja, saj tako vemo, od kod prihaja nevarnost, tudi če smo v temi. S pičilima dvema mikrofonom (našima ušesoma) lahko človek zaznava zvoke iz katerekoli smeri. To je fascinantno! Številna živa bitja glasbo oz. melodične speve povezujejo s paritvenimi obredi, povezav med biologijo in zvokom je torej nešteto.

Zelo radi raziskujete vzporednice med cveticami in zvokom. Kaj ste dohnali?

Ko sem se lotila konstruiranja zvočniških trobelj, je bilo nenadoma vse podobno rožam. Ugotovila sem, da je narava kar najbolj elegantno že rešila te probleme. Zaradi napredka v proizvodnih zmogljivostih in zaradi 3D-tiska lahko danes naredimo zvočnike, ki niso škatlaste oblike; pravi kotni in vzporedne stranice so za zvok načeloma slabi, ker ustvarjajo neželene resonance in distorzije.

Ste šolana pianistka, vendar v nastopanju na koncertih niste najbolj uživali.

Od nekad imam tremo pred javnim glasbenim nastopanjem. Zato sem raje postala producentka glasbe v studiu kot pevka.

Študirali ste v Londonu, meki glasbene produkcije. V katero smer gre razvoj glasbe?

Glasba je vedno odsev družbe in tehnologije, danes so to računalniki. Obstajajo pomisleki, da nova glasba ni dobra, nekateri pravijo, da je žalostna, hladna in dolgočasna. Prvič v zgodovini lahko glasba nastane samo na računalniku, vendar je tako težko narediti 'živo' glasbo za ljudi. Manjka ji dinamike, 'človeškost', ki jo lahko da samo izvajalec ... Osebnost mi je s tehničnega stališča produkcija takšne računalniške glasbe izredno zanimiva, s kompozicijskega pa manj.

Ne smemo pozabiti osnovnega namena glasbe, da se ljudje dobro počutijo. Sama zadnja leta poslušam vesel pop, nastalo je nekaj res neverjetnih tehničnih produkcij in inovacij, ki so mi strašno navdihujoče. Se pa to ne more primerjati z igranjem klavirja ali koncertom orkestra v živo, ki ima naravno dinamiko, ki jo začutiš in te resnično osupne.

Preizkusili ste se tudi na šovu talentov. Kakšna izkušnja je bila to za vas?

Zabavna! Zadnja leta pojem, ker so zame to daleč najbolj učinkovite dihalne vaje, ki jih zelo priporočam tudi proti stresu. Nisem pa profesionalna pevka, za to bi morala vaditi šest ur na dan, vsak dan. Glas je mišica kot katerakoli druga. Že ob prijavi sem vedela, da ni možnosti, da zmagam, ker preprosto nisem toliko vadila. Človek mora biti odprt za kritike, kdaj pa se mora tudi zabavati in sprostiti, to je osnovni namen glasbe.

V tujini vaš 'opojni vokal' primerjajo z Björk in Martino Topley - Bird. Kakšne so ta hip vaše pevske ambicije?

Da bi le imela čas ohranjati petje kot hobi, da bi se kdaj pozneje lahko petju spet bolj posvetila.

Stvari, s katerimi se ukvarjate, zahtevajo popolnost, eksaktnost. Na katerih področjih pa si, če sploh, lahko dovolite več ležernosti? Kaj počnete v prostem času?

S prijatelji radi igramo enko in druge družabne igre, vsako leto imam svojo gredico z rožami, gojim zelenjavo, cepim avtohtone sorte dreves, družim se s kolegi taborniki, mizarim, v soboto grem na tržnico, na sprehod ... Pol leta lahko stoprocentno delam projekt, potem pa potrebujem odklop.

Besedilo: Smilja Štravs // Fotografiji: Aleksandra Saša Prelesnik

Podjetja, tu lahko trenutno dobite ugodna posojila, garancije in subvencije obrestnih mer

Čas branja: 5 min

0

23.03.2019 11:05 Dopolnjeno: 23.03.2019 11:05

Ponujajo jih Eko sklad, podjetniški sklad, SID banka, občine, regionalne agencije ...

ANJA ZALETEL

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

[subvencije >](#)[razpisi >](#)[posojila - pravne osebe >](#)[Slovenski podjetniški... >](#)[Sindikata policistov... >](#)[MSP >](#)[SID banka >](#)[RRI >](#)[Sberbank >](#)[Regionalna razvojna... >](#)

Slovenski podjetniški sklad je objavil razpis P1 plus 2019, prek katerega je razpisanih za 79,2 milijona evrov garancij s subvencijo obrestne mere. Ob tem smo pogledali, kdo še trenutno ponuja ugodna posojila, garancije in subvencije obrestnih mer.

Pri podjetniškem skladu tudi mikroposojila na problemskih območjih

Prek letošnjega razpisa **SPS** P1 plus – garancije za bančna posojila s subvencijo obrestne mere lahko garancije pridobijo mikro, mala in srednja podjetja (**MSP**) za posojila, ki jih bodo predhodno odobrile banke. SPS podjetju zagotovi 60- ali 80-odstotno zavarovanje bančnega posojila. Podjetja bodo dobila tudi znižano obrestno mero, ki znaša šestmesečni EURIBOR plus od 0,65 do 1,15 odstotka, odvisna pa je od stopnje razvitosti in starosti podjetja.

Višina razpisanih sredstev za izdajanje garancij je do 72 milijonov evrov, za subvencioniranje obrestne mere pa 7,2 milijona. Četrtnina denarja je predvidena za podjetja, mlajša od petih let. Razpis je odprt do 15. oktobra, do takrat pa ima še deset drugih prijavnih rokov. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2231128.

SPS ima trenutno odprt tudi razpis P7R za mikroposojila na problemskih območjih, prek katerega lahko podjetja dobijo do 25 tisoč evrov posojila. Skupno je na voljo 8,76 milijona evrov, od tega 4,22 milijona za Maribor z okolico, 2,59 milijona za Pokolpje ter 1,95 milijona za območja občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje. Razpis ima še šest prijavnih rokov, naslednji je 1. aprila, zadnji pa 1. oktobra. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230985.

SID banka z različnimi programi financiranja ...

Podjetjem več različnih možnosti financiranja ponuja tudi SID banka, njeni programi so na voljo do porabe sredstev.

Prek programov MSP 6 in MSP 7 lahko podjetja dobijo povratna sredstva za krepitev poslovanja, kapitalsko utrjevanje, naložbe in drugo. Podjetje lahko dobi od sto tisoč do pet milijonov evrov posojila z ročnostjo od šest do 12 let in moratorijem na odplačilo glavnice do polovice ročnosti posojila. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230929 in subvencije.finance.si/r/2230929

Za podjetja, ki potrebujejo denar za tekočo likvidnost ter pokrivanje stroškov in izdatkov poslovnega procesa, je na voljo program MSP 8. Pokrijete lahko do 85 odstotkov celotnih stroškov financiranja nabavne vrednosti opredmetenega in neopredmetenega sredstva, stroškov materiala in storitev, drobnega inventarja ter trgovskega blaga in celotnih stroškov dela. Program omogoča posojila v višini od 100 tisoč do pet milijonov evrov z ročnostjo od tri do 10 let in možnostjo moratorija na odplačilo glavnice do največ polovice ročnosti posojila. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230927.

Program NALOŽBE 1 je namenjen financiranju naložb v opredmetena in neopredmetena sredstva na področjih podjetniških projektov v vseh fazah razvoja, **RRI**, izboljševanja ravni izobrazbe, znanj in upravljanja znanj, zaposlovanja težje zaposljivih oseb, varovanja okolja in energetske učinkovitosti, regionalnega razvoja, stanovanj za določene kategorije prebivalstva, ter gospodarske in javne infrastrukture, občinskega in pokrajinskega razvoja. Podjetje lahko dobi do 10 milijonov evrov posojila z ročnostjo od šest do 20 let in možnostjo moratorija na odplačilo glavnice do pet let. Financirati je mogoče do 85 odstotkov celotnih stroškov. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230924.

V okviru programa TURIZEM 1 je na voljo denar za naložbe v namestitvene zmogljivosti, športno, zabaviščno in kulturno infrastrukturo, žičnice, marine ter turistična letovišča. Dobite lahko do 20 milijonov evrov posojila z ročnostjo od šest do 30 let in možnostjo moratorija na odplačilo glavnice do pet let, financirati pa je mogoče do 85 odstotkov celotnih stroškov. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230926.

Za podjetja s področja lesarstva pa je na voljo program LES 1, prek katerega lahko dobite posojilo, če načrtujete gradnjo novih ali tehnološko posodobitev že delujočih obratov za predelavo lesa, razvoj novih materialov iz lesa, razvoj izdelkov z visoko dodano vrednostjo, povečanje raznovrstnosti proizvodnje z novimi izdelki iz lesa ali bistvene spremembe v celotnem proizvodnem procesu predelave lesa. Podjetje lahko dobi od 100 tisoč do pet milijonov evrov posojila, s katerim lahko pokrije 85 odstotkov celotnih stroškov. Ročnost posojila je lahko od šest do 12 let, obstaja pa tudi možnost moratorija na odplačilo glavnice do največ polovice ročnosti posojila. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230925.

... in Skladom skladov

Preberite tudi:

- **Nov vir denarja za podjetja: zdaj imamo še Sklad skladov**
- **Sveži denar iz Sklada skladov: SPS ponuja za 12 milijonov evrov mikroposojil**

SID banka pa upravlja tudi Sklad skladov, ki je bil ustanovljen za porabo evropskih kohezijskih sredstev za financiranje gospodarstva in občin. Skupno gre za 253 milijonov evrov, ki so namenjeni izvajanju finančnih instrumentov, temu pa bodo finančni posredniki dodali še okoli 150 milijonov evrov, tako da bo prejemnikom skupaj na voljo okoli 400 milijonov evrov.

Trenutno lahko podjetja denar iz Sklada skladov dobijo pri **Sberbank** in Primorski hranilnici Vipava, še ta mesec pa naj bi tudi SPS predvidoma objavil novo kvoto 12 milijonov evrov mikroposojil v okviru razpisa P7. Spomnimo, gre za razpis, ki ga je SPS objavil decembra in že **v prvem roku dobil toliko vlog**, da ga je zaprl. Posamezno podjetje je lahko dobilo do 25 tisoč evrov posojila.

Sberbank je medtem lani iz Sklada skladov pridobila 30 milijonov evrov in jih skupaj z lastnimi 15 milijoni ponuja v obliki dolgoročnih posojil za naložbe na področju raziskav, razvoja in inovacij podjetjem vseh velikosti, espejem in startupom.

Posamezno podjetje lahko dobi od 10 tisoč do 10 milijonov evrov posojila z ročnostjo od tri do devet let in možnostjo moratorija na odplačilo glavnice do tretjine ročnosti posojila.

Primorska hranilnica Vipava pa 15 milijonom iz Sklada skladov dodaja še lastnih 7,5 milijona evrov in jih ponuja v obliki mikroposojil za mikro in mala podjetja, espeje ter startupe. Posamezno podjetje lahko dobi od pet do 25 tisoč evrov posojila, s katerim lahko financira sto odstotkov upravičenih stroškov. Ročnost posojila je od dva do pet let, obstaja pa tudi možnost moratorija na odplačilo glavnice do največ polovice ročnosti posojila.

Po ugodna posojila za okoljske naložbe na Eko sklad

Na Eko skladu poleg subvencij ponujajo tudi povratna sredstva. Za podjetja je trenutno odprt poziv za naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije, v okviru katerega lahko dobijo tako nepovratna sredstva kot ugodna posojila. Višina nepovratnih sredstev je do 20 odstotkov, višina posojila pa do 80 odstotkov upravičenih stroškov naložbe. Dobiti je mogoče od 25 tisoč do dva milijona evrov posojila. Poziv določa 18 ukrepov, za katere je mogoče dobiti denar, med njimi so tudi gradnja skoraj ničenergijske stavbe, izolacija stavbe, optimizacija sistema ogrevanja in naložbe v naprave za samooskrbo z električno energijo. Poziv je odprt do objave v Uradnem listu. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2230846.

Odprt je tudi poziv za kreditiranje okoljskih naložb v naslednje ukrepe: zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, zmanjšanje onesnaževanja zraka, gospodarjenje z odpadki, varstvo voda in učinkovita raba vode, odvajanje odpadnih vod ali oskrba s pitno vodo in začetne naložbe v okoljske tehnologije. Dobiti je mogoče od 25 tisoč do dva milijona evrov posojila, najvišji delež posojila je odvisen od naložbe, znaša pa od 75 do 85 odstotkov priznanih stroškov naložbe. Poziv je odprt do objave v Uradnem listu. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2229113.

To ponujajo občine, regionalne agencije ...

Gospodarstvu z različnimi spodbudami pomagajo tudi regionalne razvojne agencije in občine, ki svoje razpise objavljajo skozi vse leto. Nekatere spodbude za malo gospodarstvo razdelijo na več razpisov, druge pa jih združijo. Naštevamo nekaj primerov razpisov, več pa jih najdete na povezavi subvencije.finance.si/razpisi.

V Ajdovščini imajo letos poseben razpis za subvencioniranje obrestne mere za spodbujanje investicijskih vlaganj v proizvodne in storitvene zmogljivosti, odprt je do 15. novembra. Posojila s subvencionirano obrestno mero lahko podjetja namenijo za investicijska vlaganja za nakup, urejanje in komunalno opremljanje zemljišč za gradnjo poslovnih prostorov, nakup, gradnjo ali investicijsko vzdrževanje poslovnih ali proizvodnih prostorov, nakup nove ali generalno obnovljene proizvodne in storitvene opreme ter za nakup nematerialnih pravic (patenti, licence, tehnološko znanje). Več informacij: subvencije.finance.si/r/2231043.

V občini Rače - Fram pa je do 27. septembra odprt razpis za dodelitev posojil s subvencionirano obrestno mero za pospešitev razvoja malega gospodarstva in kmetijstva. Podjetja lahko posojila porabijo za nakup, **graditev**, prenavo ali adaptacijo prostorov, nakup opreme ter razširitev in posodobitev obstoječih proizvodnih in storitvenih zmogljivosti. Več informacij: subvencije.finance.si/r/2231088.

Podjetja iz mestne občine Nova Gorica ter občin Brda, Kanal ob Soči, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko in Šempeter - Vrtojba lahko medtem kandidirajo na razpisih Javnega sklada malega gospodarstva Goriške. Do 30. avgusta 2019 oziroma do porabe sredstev je na voljo 750 tisoč evrov za neposredna dolgoročna **investicijska posojila**, 250 tisoč evrov za neposredna dolgoročna **posojila za razvojne projekte** in 150 tisoč evrov za neposredna dolgoročna **mikroposojila za mikro in mala podjetja**.

Podjetja iz posavskih občin pa imajo na voljo razpis **RRA Posavje** za ugodna posojila za predfinanciranje projektov z odobrenimi evropskimi ali nacionalnimi sredstvi z garancijami Garancijske sheme Posavja. Razpis je odprt do 30. novembra, več informacij pa najdete na povezavi: subvencije.finance.si/r/2231019.

Izobrazba za opravljanje dejavnosti

[Data D.O.O.](#)
[23 Mar 2019](#)
[0 Komentarjev](#)

Veliko klicev prejmemo referenti VEM točke DATA, kjer nas sprašujete ali potrebujete za [odprtje podjetja](#) ustrezno izobrazbo. Izobrazba ni pogoj za odprtje podjetja, je pa večkrat pogoj za opravljanje dejavnosti, ki jih bo podjetnik opravljal v okviru svojega podjetja.

Bi se radi podali v svet podjetništva? [Ustanovitev podjetja](#) je pri nas povsem preprosta.

Standardna klasifikacija dejavnosti 2008 in opravljanje dejavnosti

Pri postopku registracije podjetja, vpisujemo vse tiste dejavnosti s katerimi bo podjetnik pričel poslovati. Vpisujemo pet mestne številke pred imenom dejavnosti. Seznam dejavnosti je naveden v Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008, ki ima 192 strani dejavnosti in razvrščene so kot:

1. Neregulirane dejavnosti
2. Regulirane dejavnosti
3. Obrtne dejavnosti

Neregulirane dejavnosti

Za neregulirane dejavnosti ne obstajajo določeni pogoji za opravljanje dela, zato jih lahko opravlja vsakdo, ne da bi bil moral izpolniti kakšen pogoj.

Te so na primer poslovno svetovanje, računovodske storitve, programiranje, neformalno izobraževanje, organiziranje dogodkov, prevajanje, pisarniške dejavnosti, pripravljane razpisov in podobno.

Regulirane dejavnosti

Ustanavljate s.p. ali d.o.o.? Pri nas je to enostavno - rezervirajte si termin na 01 600 1530

Rok Gros, Data

Regulirane dejavnosti v Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008, so tiste dejavnosti, pri katerih mora podjetnik, ki tako dejavnost registrira v svojem podjetju, izpolnjevati določene prav posebne pogoje, za opravljanje teh dejavnosti.

Te so na primer trgovina, gostinstvo, študentski servis, prodaja nepremičnin ali zavarovanj, avtoprevoznništvo, turizem...

Obrtne dejavnosti

Od aprila 2013 ni več obvezno članstvo v Obrtno podjetniški zbornici. Za nekatere obrtne dejavnosti je potrebno tudi izpolniti določene zakonske pogoje in predpise ali imeti primerno strokovno izobrazbo. V ta sklop spadajo dejavnosti kot so **gradbeništvo**, proizvodnja v manjših količinah, kozmetični, frizerski, pedikerski, masažni salon in podobno.

V kolikor podjetnik med svoje izbrane dejavnosti uvrsti obrtne dejavnosti, mora po registraciji podjetja pridobiti **obratno dovoljenje**. Pridobi ga na Obrtno-podjetniški zbornici, kjer odda vlogo za obrtno dovoljenje, k vlogi pa priloži kopijo spričevala. Če bo podjetnik registriral frizersko dejavnost, bo moral vlogi za izdajo obrtnega dovoljenja priložiti spričevalo, ki dokazuje, da je pridobil poklic **frizerja**.

[Informativni izračun plače](#)

Registracija podjetja

Ob **registraciji podjetja** lahko registrirate več različnih dejavnosti. Podjetje mora registrirati dejavnosti za vse tiste posle, ki jih bo opravljal. S številom ne pretiravajte, saj je posamezno dejavnost kasneje enostavno, hitro in brezplačno dodati oziroma spremeniti.

Interesni tipi osebnosti in izbira poklicne kariere

Avtor: K. V. - 23. marec, 2019

Kako vedeti, kateri poklic in kakšno delovno okolje nam bosta omogočila, da bomo na svoji poklicni poti uspešni in zadovoljni? Po teoriji Johna L. Hollanda, ki je raziskoval odnose med osebnostnimi tipi in delovnimi okolji, lahko večino ljudi razdelimo v 6 interesnih tipov. Prav tako lahko v 6 tipov razdelimo poklice oz. delovna okolja.

Vsak od nas je kombinacija več tipov oz. vseh, med njimi je ponavadi en prevladujoč, drugi so bolj ali manj izraženi. Psiholog Holland je zato izbral tričrkovno šifro (npr. RIE), ki naj bi pri posamezniku izražala kombinacijo prevladujočih tipov osebnosti. Interesni tipi, ki so v šesterokotniku sosednji, so si najbolj podobni. Bolj kot so oddaljeni, bolj so si nasprotni. Poznavanje lastnega prevladujočega tipa je pri izbiri poklica pomembno, saj se boste najbolje počutili v delovnem okolju, ki je vašemu tipu najbližji.

Preberite opise Hollandovih tipov osebnosti. Izberite tri, ki najbolj opišejo vas in vaše interese. Tipi, ki jih boste izbrali, so zgolj vaša ocena. Prave rezultate dobite, če izpolnite Hollandov interesni vprašalnik prek Centra za psihodiagnostična sredstva ali Zavoda RS za zaposlovanje.

PRERIŠI NA NOVO

R – Realistic

Radi upravljate s predmeti, stroji, rastlinami, živalmi in najraje delate na prostem? Če ste po duši bolj praktični in se raje posvečate konkretnim dejavnostim, pri vas prevladuje

REALISTIČNI TIP osebnosti.

Bolj imate razvite ročne, tehnične, mehanske spretnosti in interese. Raziskovanje, delo z ljudmi in terapevtske dejavnosti vam niso blizu. Cenite konkretna navodila brez odvečnega besedičenja. Bistveno vam je, da veste, kaj je treba storiti, in da se lahko dela lotite sami. Tudi pri komunikaciji vam je pomembno, da sogovornik takoj preide k bistvu in ne ovinkari.

Vaše prednosti so, da ste vztrajni, odkriti, varčni, natančni in zanesljivi. Zaradi pomanjkanja socialnega čuta ste lahko neobčutljivi za socialne potrebe (so)delavcev in se težje prilagodite. Ker morda spadate med bolj tihe osebe in neradi izstopate, vam lahko hitro priprišejo, da ste nedružabni. Cenite denar, moč in družbeni položaj.

Dobro se boste počutili v poklicih, kot so: *avtomehanic, bolničar, brusilec, cvetličar, delavec za preprosta dela v proizvodnji, električar, elektromehanic, gradbeni poklici, inženir strojništva, kovinar, kuhar, mizar, multimedijski tehnik, slaščičar, serviser elektronskih naprav in opreme, operater CNC, protetik, športni poklici, upravljalavec strojev, veterinar, vojak, voznik.*

I – Investigative

Uživajte v opazovanju in raziskovanju? Ste vedoželjni? Analiziranje, vrednotenje, ocenjevanje in reševanje problemov vam predstavljajo izziv? Spadate med tiste, pri katerih prevladuje

RAZISKOVALNI TIP osebnosti.

Najraje se posvečate dejavnostim, ki vključujejo opazovanje, simbolično, sistematično in ustvarjalno raziskovanje fizikalnih, bioloških in kulturnih pojavov, ker jih enostavno želite razumeti ali nadzirati.

Najraje delate sami. Z zbiranjem podatkov, ki jih urejate po logičnem zaporedju, delate zaključke ter iščete vzroke za odločitve. Preden ne raziščete in zberete dovolj podatkov, težko dajete odgovore. Zaradi osredotočenosti na celoto lahko kdaj spregledate podrobnosti. Ne marate, da vas kdo o nečem prepričuje. Ponavljajoče se dejavnosti vas spravijo s tira. V odnosih z drugimi ste kritični, zadržani in želite ostati neodvisni, zato se lahko hitro znajdete na seznamu nepopularnih. A na drugi strani spadate med intelektualne ljudi, ki so skromni, razumski in niso ošabni. Cenite znanost.

Za vas primerni poklici so: *antropolog, ekonomist, farmacevt, geodet, geograf, laboratorijski tehnik, kemik, kineziolog, matematik, mikrobiolog, okulist, podatkovni analitik, programer, psihiater, sociolog, tehnolog, tržni raziskovalec, visokošolski učitelj naravoslovnih predmetov, zdravnik, zobozdravnik, zootehnik.*

A – Artistic

Ste ustvarjalni, kreativni in pri delu uporabljate domišljijo? Ne marate, da vas kdo omejuje?

Imate dobro razvite umetniške sposobnosti? Zagotovo pri vas prevladuje **UMETNIŠKI TIP** osebnosti. Radi imate dejavnosti, ki nudijo možnost svobodnega in ustvarjalnega izražanja.

Ustreza vam delo v nestrukturiranem in fleksibilnem okolju, kjer lahko uporabljate domišljijo,

intuicijo in kreativnost. V dejavnostih, ki od vas zahtevajo sistematičnost in urejenost, ne uživajte. Reševanja problemov se lotite na ustvarjalen način. Pri načrtovanju zaupate domišljiji in intuiciji. Ker pri reševanju iščete in načrtujete v različnih smereh, je vaša prednost ta, da lahko pridete do inovativne rešitve. Kljub vsemu lahko s svojimi inovativnimi rešitvami ne prepričate drugih, saj pogosto niso v skladu z zahtevami organizacije ali s cilji. Nagnjeni ste k razvoju umetniških zmožnosti na področju jezika, glasbe in igre. Šibki ste na področju uradniških in poslovnih zmožnosti. V odnosu do drugih ste odprti, čustveni in občutljivi. Ljudje vas vidijo kot zapletene, nepraktične in morda jih bodo motili vaša neurejenost, impulzivnost in nekonformizem. Zaradi bogate domišljije, izvirnosti in intuicije vas ljudje cenijo. Vi cenite umetnost, lepoto, domišljijo, lastno izražanje.

Najbolj boste uživali v umetniških poklicih: *aranžer, arhitekt, enolog, grafični oblikovalec, igralec, industrijski oblikovalec, kustos, muzikolog, restavrador, učitelj plesa, glasbe, inštrumentov in umetnosti, umetnostni zgodovinar, vizažist, zlatar.*

S – Social

Radi delate z ljudmi? Z namenom informiranja, izobraževanja, razvijanja, zdravljenja ali jim želite preprosto pomagati? Najbolj izrazito je pri vas razvit **SOCIALNI TIP** osebnosti.

Vedno in povsod kažete interes za ljudi. Radi delate v skupini. Kadar je treba sprejeti odločitev, prisluhnete mnenju vsakega posameznika in poskušate doseči dogovor, ki bo vsem všeč. Za dosego cilja ste pripravljeni potrpežljivo delati s soljudmi in osebne interese podrediti interesom skupine. To je lahko včasih ovira za učinkovito in pravočasno opravljeno delo. Razvite imate sposobnosti uravnavanja odnosov med ljudmi, poučevanja, vodenja in empatije. Slabše razvite imate ročne in tehnične zmožnosti. V odnosu do drugih ste prijateljski, razumevajoči, družabni, obzirni. Ste odgovorni in prepričljivi. Cenite poštenost, pravičnost ter socialne in etične vrednote.

Izbirate lahko med poklici: *andragog, delovni terapevt, frizer, knjižničar, komunikolog, kozmetik, mediator, pedagog, policist, politolog, psihoterapevt, psiholog, poklici v zdravstvu, receptor, svetovalec, socialni delavec, učitelj, vzgojitelj.*

E – Enterprising

Vas privlači delo z ljudmi, da bi dosegli organizacijski ali ekonomski cilj? Radi na njih vplivate, jih prepričujete, vodite, upravljate? Imate močno izražen **PODJETNIŠKI TIP** osebnosti.

Zanimajo vas prodaja, vodenje ljudi in vplivanje nanje. Radi vodite skupino, pri čemer vi prevzamete pregled nad celoto in od drugih pričakujete, da izvajajo posamezne dele načrta. Usmerjeni ste v cilj in vas ne zanimajo podrobnosti. Čutite odpor do podrobnega opazovanja, simboličnih in sistematičnih dejavnosti. Uživajte pri organiziranju, zanimajo vas aktivnosti v zvezi z novimi projekti in posli. Veliko stavite na svoje večine pogajanja in motiviranja. Ste dobri v vodenju ljudi, podjetni, ambiciozni, samozavestni, prepričljivi, včasih lahko nastopaški. V odnosu z drugimi ste prepričljivi, zgovorni, družabni in z vami se je lahko sporazumevati. Primanjkuje vam znanstvenih zmožnosti. Cenite politične in ekonomske dosežke.

Najbolj se boste našli v poklicih: *borzni posrednik, častnik, direktor, dispečer, inženir, gradbeništva, komercialist, nabavni referent, napovedovalec, novinar, menedžer, odvetnik, organizator, prevajalec, ravnatelj, skupinovodja, trgovski potnik, turistični vodnik, vodja, zavarovalni agent.*

C – Conventional

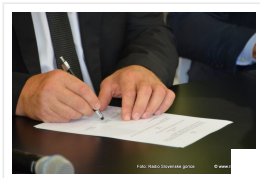
Ste oseba, ki ima rada sistematično delo s podatki? Uživate v delu, ki zajema vodenje in urejanje arhiva, besednih in numeričnih podatkov? Pripadate skupini ljudi z najbolj izrazito razvitim **KONVENCIONALNIM TIPOM** osebnosti.

Imate razvite uredniške in številčne sposobnosti. Naloge izpeljete natančno in sledite navodilom, ki ste jih dobili. Neurejene, nesistematične, raziskovalne dejavnosti in svoboden pristop vas spravijo iz tira. Najbolj učinkoviti ste, kadar imate jasno opredeljen načrt dela, ki mu lahko v miru sledite. Zanimajo vas računovodske in uredniške dejavnosti. Ste vztrajni, urejeni, skrbni, poslušni in učinkoviti. Primanjkuje vam umetniških sposobnosti, domišljije in se težko prilagodite. Na splošno ste konzervativni in spoštujete hierarhijo.

Najbolj primerni poklici so: *administrator, arhivar, bibliotekar, blagajnik, inšpektor (carinski, davčni, finančni, gradbeni itn.), knjigovodja, kontrolor, nadzornik, notar, vnašalec podatkov v računalnik, računovodja, referent za promet, revizor, pravnik, tajnik, uradnik.*

Kaj prinaša novi **gradbeni zakon**?

Datum: 23. marca 2019 | kategorija: [Novice](#) | [komentiraj](#)

Prvega junija lansko leto se je začel uporabljati nov **gradbeni zakon**, ki je nadomestil prejšnji Zakon o **graditvi** objektov in na področju gradenj prinesel številne novosti in poenostavitve postopkov.

Zakon med drugim prinaša novosti glede pridobivanja gradbenega dovoljenja, za katerega je potrebna manj obsežna dokumentacija, del postopka je tudi pridobivanje mnenj, dosedanjih soglasij, kar naj bi skrajšalo postopke. Za odstranitev objekta inčasne objekte gradbeno dovoljenje ni več potrebno. Zakon omogoča tudi legalizacijo nekaterih črnih gradenj, po koncu gradnje pa je potrebno pridobiti še uporabno dovoljenje. Pomembna novost je tudi da, da mora investitor na upravni enoti 8 dni pred začetkom izvajanja gradnje njen začetek napovedati. Hkrati s prijavo je potrebno oddati tudi projekt, iz katerega je razvidno izpolnjevanje bistvenih zahtev in zapisnik o zakoličenju. Novi **gradbeni zakon** je za našo radijsko postajo komentiral energetski svetovalec Dominik Pongračič:

POSNETEK: DOMINIK PONGRAČIČ

PONGRACIC (22-MAR)

Foto: Radio Slovenske gorice